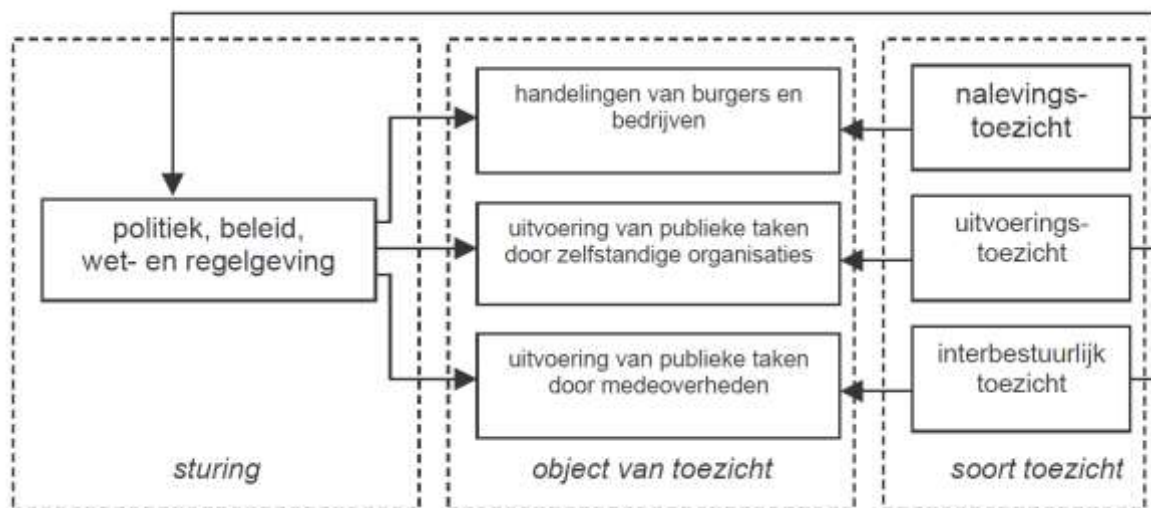

Bijlage 3. Overzicht toezichthouders (per domein)

Deze bijlage richt zich op toezicht dat zowel op de Rijksoverheid als door de Rijksoverheid wordt uitgevoerd. In Nederland zijn er waarborgen gecreëerd om na te gaan of publieke taken goed worden uitgevoerd, de kwaliteit van de publieke dienstverlening goed is en of de publieke middelen die hiermee gemoeid zijn ook rechtmatig en efficiënt worden ingezet. Een van deze waarborgen is de controle of het toezicht hierop. Zo is er interne controle binnen de Rijksoverheid door de Auditdienst Rijk (ADR) en externe controle door de Algemene Rekenkamer. Ook hebben uitvoeringsorganisaties vaak een eigen interne auditdienst en externe accountant. Verder is er ook vaak toezicht vanuit het departement op de uitvoeringsorganisaties die niet hiërarchisch onder de minister vallen, maar waar de minister wel een verantwoordelijkheid heeft voor de taakuitoefening. Dit wordt ook wel het uitvoeringstoezicht genoemd.

Naast het toezicht op het eigen functioneren, houdt de Rijksoverheid ook toezicht op de borging van publieke belangen in de maatschappij. Publieke belangen als veiligheid van voedsel en producten, dierenwelzijn, bescherming van privacy, leveringszekerheid van vitale diensten en eerlijke concurrentie. Dit toezicht wordt grotendeels uitgevoerd door de Rijksinspecties en de markttoezichthouders.

Soorten toezicht

Uit: "Minder last, meer effect." Kader stellende visie op toezicht (2005).

Er zijn verschillende soorten toezicht:

- **Nalevingstoezicht:** is het toezicht op handelingen van burgers en bedrijven. De toezichthouders verzamelen, bijvoorbeeld met behulp van wettelijke verleende bevoegdheden, informatie over de naleving van wet- en regelgeving. Dan beoordelen ze die informatie en kunnen ze eventuele overtreders tot naleving bewegen en sancties opleggen.
- **Uitvoeringstoezicht of kwaliteitstoezicht:** de toezichthouders bewaken de goede uitvoering van publieke taken en controleren de kwaliteit van publieke dienstverlening. Dit is het toezicht op zelfstandige organisaties op afstand van het Rijk (zelfstandige bestuursorganen, rechtspersonen met een wettelijke taak, stichtingen met een publieke taak).
Interbestuurlijk toezicht: het toezicht richt zich op de uitvoering van publieke taken die de rijksoverheid aan decentrale bestuursorganen overlaten.

Rijksinspecties

De Rijksinspecties dragen door het houden van nalevingstoezicht en uitvoeringstoezicht bij aan het waarborgen van publieke belangen in vele sectoren. De meeste rijksinspecties houden primair toezicht op de private en/of semi-publieke sector, zoals het toezicht op de binnenvaart en de veiligheid van consumentenproducten. Slechts een beperkt deel van hun domein heeft betrekking

op Rijks- of decentrale overheden, m.u.v. de Inspectie Justitie en Veiligheid en de Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed.

De Rijksinspecties coördineren hun gezamenlijke activiteiten en werken samen aan goed toezicht binnen de Inspectieraad. Leden zijn:

- Agentschap Telecom
- Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed
- Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
- Inspectie Leefomgeving en Transport
- Inspectie van het Onderwijs
- Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid
- Inspectie Justitie en Veiligheid
- Inspectie Veiligheid Defensie
- Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit
- Staatstoezicht op de Mijnen

Markttoezichthouders

De markttoezichthouders zoals Autoriteit Consument en Markt en Autoriteit Financiële Markten worden ook wel de 'marktmeesters' genoemd. Deze hebben als taak 'markten te laten werken', door middel van toezicht. De markttoezichthouders richten zich op het nalevingstoezicht. Dit vindt op verschillende manieren plaats. De belangrijkste daarvan is het mededingingstoezicht. Daarnaast richt markttoezicht zich ook op de bescherming van de consumenten. De markttoezichthouders houden deels ook toezicht op (semi-) publieke organisaties. De Autoriteit Persoonsgegevens (AP) houdt als onafhankelijke toezichthouder toezicht op de naleving van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) de Wet politiegegevens (Wpg) en de Wet justitiële en strafvorderlijke gegevens (Wjsg) door burgers, bedrijven en overheden.

Overige toezichthouders

Daarnaast zijn er diverse andere toezichthouders, zoals intern georganiseerde toezichthouders (denk aan auditdiensten, accountancy controle), toezichthouders door decentrale overheden, Europees toezicht en privaatrechtelijk toezicht (bijvoorbeeld de Raad van Commissarissen van een onderneming), die voornamelijk buiten beschouwing worden gelaten in dit overzicht. Uitzondering daarbij zijn toezichthouders die voor digitalisering van belang zijn zoals het College voor de bescherming van de rechten van de mens. Deze toezichthouders stemmen ook hun werkzaamheden af met de Rijksinspecties of markttoezichthouders, al gebeurt dat vaak bilateraal.

Tabel met toezichthouders

Onderstaande tabel bevat een overzicht van toezichthouders met een beknopte beschrijving van het domein. Daarnaast staat aangegeven of de organisatie toezicht houdt op de overheid, semi-publieke organisaties (zoals ziekenhuizen, zorginstellingen en scholen) en/of de private sector. Gelet op de vele toezichthoudende organisaties is dit geen uitputtend overzicht.

Overzicht van toezichthouders (niet uitputtend)

	Domein	Verantwoordelijk departement
TOEZICHTHOUDERS EN CONTROLE INTERN OVERHEID		
Auditdienst Rijk	Basistaak financieel beheer, daarnaast ook: IT, governance, informatiebeveiliging, privacy en organisatiekundige vraagstukken.	Financiën
Algemene Rekenkamer	Controle op de inkomsten, uitgaven en het inzetten van wettelijke bevoegdheden.	Hoog college van Staat
Departementaal uitvoeringstoezicht	Taakuitoefening uitvoeringsorganisaties Rijk	
RIJKSINSPECTIES		
Agentschap Telecom	Draagt bij aan een goede werking en een veilige digitale infrastructuur (o.a. online identificatie, cybersecurity, ketenrisico's, netneutraliteit).	EZK
Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed	Behoud, beheer en toegankelijkheid van Nederlandse erfgoed en de archieven van de Rijksoverheid.	OCW
Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd	Bewaakt de veiligheid en kwaliteit van de zorg	VWS
Inspectie Leefomgeving en Transport	Draagt bij aan veiligheid, zekerheid en vertrouwen in transport, infrastructuur, milieu en wonen.	IenW
Inspectie van het Onderwijs	Beoordeelt de kwaliteit van het onderwijs.	OCW
Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid	Beoordelen van arbeidsomstandigheden, de arbeidsmarkt, arbeidsverhoudingen en het sociale zekerheidsstelsel.	SZW
Inspectie Justitie en Veiligheid	Inzicht bieden in de naleving van regels en normen op domein van migratie, jeugd, nationale veiligheid, politie en sanctietoepassing.	JenV
Inspectie Veiligheid Defensie	Draagt bij aan de versterking van fysieke en sociale veiligheid. O.a. in missiegebieden.	Defensie
Staatstoezicht op de Mijnen	Draagt bij aan veiligheid van de mens en de bescherming van het milieu bij energiewinning en het benutten van de ondergrond.	EZK
Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit	Ziet toe op veiligheid van voedsel en consumentenproducten, dierenwelzijn en natuur.	LNV
MARKTTOEZICHTHOUDERS		
Autoriteit Persoonsgegevens (AP)	Bevorderen, bewaken en beschermen van het verwerken van persoonsgegevens door publieke en private organisaties.	JenV
Autoriteit Consument en Markt (ACM)	Ziet toe op gelijk speelveld (mededinging) en consumentenbescherming	EZK
Autoriteit Financiële Markten (AFM)	Maakt zich sterk voor eerlijke en transparante financiële markten	Fin
De Nederlands Bank (DNB)	Zet zich in voor een stabiel financieel stelsel die mensen kunnen vertrouwen	Fin
Kansspelautoriteit	Zet zich in voor een veilig en betrouwbaar aanbod van kansspelen	JenV
Nederlandse Zorgautoriteit (NZa)	Maakt zich sterk voor goede en betaalbare zorg door zorgaanbieders en zorgverzekeraars.	VWS
Commissariaat voor de Media	Beschermt onafhankelijkheid, pluriformiteit en toegankelijkheid van het media-aanbod	OCW
OVERIG		
College voor de bescherming van de rechten van de mens	Bewaakt en beschermt mensenrechten (o.a. discriminatie), bevordert de naleving van mensenrechten	BZK
Rijksdienst voor het Wegverkeer	Staat voor veiligheid, duurzaamheid en rechtszekerheid in mobiliteit	IenW
Nationale ombudsman	Een onafhankelijke en onpartijdige instantie die klachten van burgers behandelt over bijna alle overheidsinstanties. De Kinderombudsman valt onder de Nationale ombudsman.	Hoog college van Staat